

Un pas endavant en la transició turca

JOAN CLOS, ambaixador d'Espanya a Turquia

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 14 de setembre del 2010

L'electorat de Turquia s'ha pronunciat, després d'una disputada campanya, a favor de la proposta de reforma constitucional amb un resultat del 58% a favor i el 42% en contra, amb un 77% de participació.

La reforma tracta sobre aspectes que al nostre país no requereixen cap modificació constitucional i s'han resolt amb diferents lleis orgàniques, com són els temes del Defensor del poble, la llei de protecció de dades o bé la de les Forces Armades.

La nostra situació és la d'una Constitució curta, de principis bàsics i consensuada. En canvi, la Constitució turca, que es va redactar després del cop d'Estat de l'any 1980, és llarga i detallista (per deixar-ho tot lligat i ben lligat) i, per aquest motiu, tenen la necessitat de modificar-la amb una certa periodicitat.

Per poder entrar a la UE s'han fet molts canvis a Turquia i, amb aquests antecedents, en queden molts per fer. Tant és així que la reforma aprovada ahir és un pas més en el camí de l'assentament d'un conjunt de nous valors, nous equilibris de poder (*checks and balances*) que estiguin més d'acord amb una societat industrialitzada cada vegada més avançada.

El MATEIX primer ministre reconeix que en el futur segurament s'haurà de procedir a la redacció d'una nova Constitució, aquesta sí consensuada, i per això probablement més de principis i menys de detall.

De moment, el pas que s'ha fet reflecteix la dura dialèctica entre el kemalisme laic de la zona geogràficament més pròxima a Europa, que ha defensat el no, i les emergents classes mitjana i la més modesta, totes dues ubicades al centre i l'est del país, que han defensat el sí. Aquests grups demanen constantment pas per exercir el poder no tan sols a les institucions subjectes a la batalla electoral -com en les eleccions generals, cosa que ja han aconseguit des de fa alguns anys-; ara també demanen governar l'*Estat profund*, és a dir, l'Exèrcit i de la judicatura.

Malgrat la cruesa del combat polític, la realitat del país és que les classes mitjanes emergeixen amb força i demanen tots els drets consolidats a Europa; és a dir, bona educació, bona sanitat, bones pensions, vacances i tots els béns públics que constitueixen l'estàndard europeu. També estan en el procés de reconèixer que aquests béns no són gratuïts i que s'hauran de pagar amb impostos, però això són figures d'un altre paner.

Dit d'una altra manera, Turquia està en plena transició des d'una societat rural i tradicional a una societat industrial i del benestar, i el referèndum ha estat un pas més en aquest complex i delicat camí del canvi, on cada un va acomodant-se a les noves exigències dels temps. Un camí no exempt de riscos per la complexitat inherent a la política turca, pels delicats equilibris al Pròxim Orient, i pel paper de país model per als seus veïns, que veuen amb admiració com un país de majoria musulmana s'industrialitza, té un creixement espectacular, arriba als 12.000 dòlars per càpita i ja se situa en el grup de les 20 economies més importants del món. En diversos aspectes, un període de transició semblant al que ens va succeir a nosaltres entre el 1975 i el 1985.

